

De rol van de actuaris

De rol van de actuaris verandert, onder meer door de opkomst van big data en AI. Modellen worden geavanceerder, uitkomsten gedetailleerder. Hoe zien verschillende actuarissen deze veranderingen?

Joram van Dijk AAG is vorig jaar afgestudeerd en ziet de rol van de actuaris steeds meer ontwikkelen naar het kunnen uitleggen van de adviezen en berekeningen. "Zeker door de toegenomen complexiteit van de modellen, de invloed van AI en big data, krijgt het uitleggen meer nadruk dan het (laten) berekenen. Ook het procesmatige krijgt steeds meer aandacht zoals productontwikkeling: je moet het kunnen doorgronden, kunnen berekenen en vervolgens ook goed kunnen uitleggen, aan de klant of aan het bestuur." Hiermee verandert de ethische component van het actuariële werk ook, vindt Joram. "Hoe complexer de modellen, hoe belangrijker dat je nog steeds met je

gezonde verstand kijkt of het ethisch wel klopt wat je aan het doen bent." Bedreigingen vanuit andere beroepsgroepen voor de rol van de actuaris ziet Joram niet. "Vanuit de modelleerkant zie je nu een sterke opkomst van programmeren, maar als actuaris heb je nog steeds unieke kennis en inzichten; ik zie deze ontwikkeling niet als bedreiging. Wat juist

interessant kan zijn is om met andere professies te sparren over complexe problemen. Ik denk dat dat zeker een meerwaarde kan hebben. Daarnaast zijn er heel goede opleidingen en andere mogelijkheden om je te blijven ontwikkelen, zodat je de veranderende rol van de actuaris kunt blijven vervullen." Joram werkt als consultant bij Triple-A Risk Finance.

Drs. Annemarie Mijer AAG RBA, CRO bij Athora, vindt dat de rol van de actuaris niet verandert. "Het gaat in mijn beleving om de actuaris als persoon en de rol die hij als professional in een bedrijf inneemt. In mijn geval dus de rol van CRO. De actuaris heeft een brede toolbox tot zijn of haar beschikking waarmee hij of zij het beroep kan uitoefenen

zoals dat moet. Ja, de wereld verandert, wordt volatieler, en de middelen die tot je beschikking staan veranderen ook, zoals big data en AI. Dat betekent misschien wel dat je minder gemakkelijk het verleden kunt doortrekken naar de toekomst dan voorheen, maar daarentegen heb je een meer geavanceerde toolbox tot je beschikking. De risk taxonomy blijft gelijk ondanks dat de invulling van de risicofactoren met de verandering van de tijd meegaat. Een vraagstuk over ethiek speelt nu niet meer of minder dan vroeger: zowel het vraagstuk over ethisch handelen van de actuaris, als integriteit als risicofactor in de scenarioanalyses. Over de

laatste jaren is daar natuurlijk wel extra verdieping bijgekomen voor de actuaris als risicomanager: bijvoorbeeld duurzaamheid: ben je voldoende op de hoogte van de impact van beleid en activiteiten op mens en milieu? En voor die verdieping van risicofactoren moet je open staan. Zorg dus dat je je kennis daarvan up-to-date houdt. Een actuaris past zich, net als Darwin zei, aan aan de veranderingen van de omgeving. Maar zijn of haar rol blijft hetzelfde: op professionele wijze risicoschattingen maken en beleid formuleren om daar adequaat op te kunnen reageren. Maar daarmee verandert je rol niet, je hebt alleen een nieuwere versie van je gereedschapskist nodig."

Jolanda Roos MSc AAG werkt bij NN Schade en Inkomen als Head of Risk Management. "Ik ben als actuaris begonnen in een expertrol, en benut mijn actuariële kennis nu in een managementrol. Daar alleen al zie je de verandering van rol en deze continue ontwikkeling vind ik goed. Verandering is de enige constante en aanpassingsvermogen is in mijn optiek vereist om als actuaris relevant te blijven.

Technologische ontwikkelingen zorgen voor veranderende risico's en daar moet je als actuaris op inspelen. Daarnaast biedt nieuwe technologie kansen om veel eerder in het proces een actieve adviesrol te vervullen. Technologie kan bijdragen aan procesverbeteringen en biedt de mogelijkheid tot meer nauwkeurige risicoanalyses. Het is hierbij van belang om de technologische veranderingen te blijven volgen en de beperkingen te blijven onderkennen en juist hierop te anticiperen.

Met de opkomst van big data en meer geavanceerde modellen, wordt ethiek steeds belangrijker. Zeker wanneer complexe modellen zoals AI ook geautomatiseerde beslissingen gaat nemen, want de uitkomst moet uitlegbaar blijven. Ik vind daarom de menselijke tussenkomst in de toepassing van AI van belang om de modellen op een verantwoordelijke manier te kunnen toepassen en de kans op discriminatie te verminderen. Hier kan actuariële kennis en ervaring van toegevoegde waarde zijn. Denk bijvoorbeeld aan het toepassen van AI in het modelleren van risicopremies die verzekeraars in staat kunnen stellen om een premie op het individu te bepalen met impact op de solidariteit.

Bedreigingen door andere disciplines zie ik niet. Ik denk dat verschillende professionals elkaar juist goed kunnen aanvullen. Ik denk dat we de grootste bedreiging voor onszelf vormen wanneer het benodigde aanpassingsvermogen ontbreekt. De rol van de actuaris kan wel (tijdelijk) worden verstoord door de opkomst van disruptieve initiatieven die de technologie beter in de vingers hebben. Daarom alleen al moet je je als actuaris en als organisatie met actuariële aandachtsgebieden blijven ontwikkelen.

En denk vooruit en pak je rol in het debat. Een van de actuele thema's is klimaatrisico en meer specifiek de discussie over de verzekeraarbaarheid van overstromingsrisico. Daarover meedenken en op anticiperen vergt ook weer een andere, nieuwe rol van jou als actuaris."

Drs. Mirja Constandse AAG, uitvoerend bestuurder bij De Nationale Algemeen Pensioenfonds, ziet op korte termijn veel werk voor actuarissen in de pensioensector ontstaan, en daarmee ook de rol van de actuaris veranderen. "Er komt een nieuwe pensioenwet, we gaan

over naar individuele pensioenpotjes voor risico van de deelnemer. Het klassieke werk van het bepalen van voorzieningen zal daarmee grotendeels verdwijnen en ook door consolidatie van pensioenfondsen zal er uiteindelijk minder werk voor actuarissen zijn. Met de overgang naar het nieuwe pensienstelsel worden steeds meer complexe

modellen gebruikt. Actuarissen kunnen deze modellen doorgronden en moeten de resultaten kunnen uitleggen en vertalen naar de deelnemers. Het resultaat van het beleid en gemaakte doorrekeningen worden in het nieuwe stelsel veel directer voelbaar en zichtbaar voor een deelnemer. Dat vraagt ook dat actuarissen nog meer dan nu bezig moeten zijn met wat iets voor een deelnemer betekent. Is het verwachte pensioen dat een deelnemer gecommuniceerd krijgt ook realistisch? En als een pensioenuitkering verlaagd moet worden, kan ik dat dan ook uitleggen? Een deelnemer koopt niets voor gemiddelde scenario's. De geldstromen in een pensioenfonds worden bovendien veel transparanter. Het kunnen onderbouwen en uitleggen van de evenwichtigheid daarvan wordt daarmee ook nog belangrijker. Actuarissen hebben een grote rol om pensioenfondsbesturen hier goed in te adviseren. Het bepalen van het risicoprofiel van de deelnemer en de vertaling daarvan in life cycles vraagt bovendien een meer individuele benadering dan nu en geeft actuarissen een mooie uitdaging om met veelal beperkte data iets te ontwikkelen dat past bij de deelnemer. Big data en statistische modellen kunnen daarbij behulpzaam zijn. Maar hoe complex en ongrijpbaar de modellen ook worden, jij zal ze moeten kunnen doorgronden en kunnen uitleggen: het belang van de deelnemer blijft voorop staan. De kernwaarden van de actuaris blijven daarmee in de basis hetzelfde; de complexiteit van het werk zal echter toenemen."

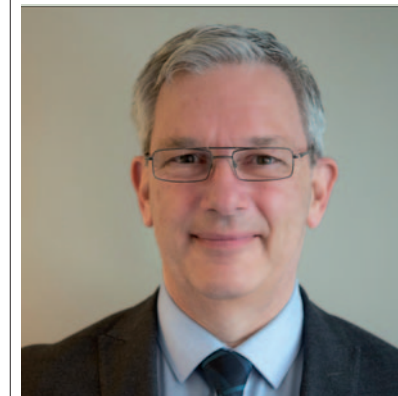
"De rol van de actuaris verandert altijd al", nuanceert **drs. Roel Willems AAG**, Group Actuarial Director bij Achmea. "Zeker niet nu

ineens. Verandering is de enige constante dat ik zie sinds medio negentiger jaren, toen ik als actuaris begon. Niet alleen in onze rol maar ook met betrekking tot te gebruiken data, methoden, wetgeving, benodigde skills enzovoorts. Wat zeker is veranderd was de moeite die je in het begin moest doen om aan data te komen en die te bewerken, tegenover de huidige

aandacht en bewustzijn met betrekking tot belang en kwaliteit van data die nu veel breder aanwezig is. Wat ook veranderde was de techniek; dat impliceerde dat je je de steeds vernieuwende techniek moest en moet eigen blijven maken. Maar dat ging over het werkveld, niet over de rol. Daarnaast komt nu AI op, denk aan ChatGPT en de juiste interpretatie daarvan, dat verandert misschien niet direct jouw rol als actuaris, maar zeker wel jouw manier van werken, die evolueert. Een veranderende rol zie ik ook voor management en bestuur: omdat het steeds belangrijker wordt, met al die ingewikkelde techniek, big data en AI, om nog steeds objectief te kunnen blijven duiden en alle perspectieven – ook die niet direct jouw voorkeur zijn dus ook transparant en oordeelloos – af te kunnen wegen, moet het management in een open-leidingstijl een actuaris de ruimte geven zich uit te spreken en de handschoen op te pakken om te komen met zulke objectieve en neutrale adviezen zonder dat dit op voorhand wordt gekanaliseerd vanuit bijvoorbeeld enkel een commerciële perspectief. Ethiek neemt in deze veranderende wereld daarmee ook een steeds belangrijker plaats in. Ethiek is en blijft een hoeksteen van het actuaariaat, dat is dan ook nog een constante in ons werkveld. Wel eentje met steeds meer noodzaak."

Jos Berkemeijer AAG is onder meer voorzitter van de RvC bij effectenbeurs NPX en van de jury van de Johan de Witt prijs. Vanuit zijn meer dan veertigjarige carrière als actuaris, manager, bestuurder en toezichthouder, schildert hij het veranderend perspectief van de (rol

van de) actuaris. "De actuaris moet pro-actiever en beter zichtbaar worden. Actuarissen kunnen meer het publieke debat opzoeken en invloed uitoefenen op maatschappelijk relevante onderwerpen. Waarom doen we bijvoorbeeld geen onderzoek naar oversterfte, als sterfte een van onze hoofddomein onderwerpen is? Ook meer op eigen initiatief onderzoek doen en

daarover communiceren is belangrijk. De actuaris heeft alle technische skills daarvoor in huis. Maar dat is niet meer voldoende voor de actuaris van 2030. Een advies is pas geslaagd als de techniek vertaald kan worden in voor de klant en maatschappij begrijpelijke en besluitrijpe informatie. Meer aandacht in de opleiding voor communicatie en besluitvorming is daarom erg belangrijk voor de nieuwe rol van de actuaris. Een valkuil is om je te verstoppen in de rekenmodellen, AI-technieken, of ChatGPT-uitkomsten. Natuurlijk moet je die nieuwe technieken volledig beheersen, maar dat is niet voldoende. De actuaris kampt – nog steeds – met een verkeerde beeldvorming. Die van de rekenmeester. Daar bovenuit stijgen kan door meer naar buiten te treden, of je bijvoorbeeld te ontwikkelen naar de rol van vaktechnisch manager of bestuurder. Ook daarover gaat de nieuwe rol: tell me, show me, proof me. Vaak blijven we hangen in het eerste. In de huidige opleidingen mis ik voldoende aandacht voor besluitvorming, besturing, advisering en management. Dat moet echt anders. Daarnaast zou de opleiding in technische zin meer aandacht moeten besteden aan Bayesiaanse technieken, ChatGPT-toepassingen, correlatie-causaliteit-vraagstukken, en ethiek. Wat betreft het laatste: kijk eens naar de nieuwe pensioenwet. Daarin wordt naar mijn mening te gemakkelijk omgegaan met de mogelijkheid tot financiering van de compensatie (aanschaffing doorsneepremie) ten laste van het pensioenvermogen. Daar moet je op zijn minst de discussie over durven en kunnen aangaan – in je nieuwe rol van actuaris." ■